

„Edinost“

Izjava enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 13 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbo brez priložene naročnine se uprava ne odra.

Na tobakarnah v Trstu se prodajajo poštne številke po 6 stotink (3 nč.); v Trstu pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

Se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogodbi.

Val dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nepravilni dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglašje sprejema upravnštvo. Naročnino in oglašje je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravnštvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Po fanfari — šamada.

V vojnem taboru je navstalo nekako mrtvilo. Vojska kakor da je pozabila na svoje vojno rokodelstvo. Vojkovodje in gospodje od generalnega štaba so začeli tratiti čas s tem, da so posedali okoli mize v svojem šatoru, kazali s prsti na karte, ki so bile razgrnne po mizi in se — prepirali, ker so imeli vsaki svoj načrt za nadaljevanje vojne... In vsakdo od teh gospodov je bil seveda uverjen notri do dna svoje vojaške duše, da je njegov načrt najboljši, da — jedino dober!

Tako so minevali dnevi, meseci, leta; vsaki gospodov je junaški branil svoj načrt, izvajali pa niso — nobenega! Vojščaki v taboru pa so lenarili mej tem. A stara resnica je, da nehanje v vojnem taboru ubija. Z vsakim dnem nedelovanja se slabša kvaliteta bojevnikov. Vrline vojakov se umikajo lenobnosti nevojaških — pohajačev.

V taboru je nastalo mrtvilo. Iz vodij kakor da je izginila vsaka energija, vsaki zmisel za svojo dolžnost, in kakor da je zavlada popolna brezobčutnost oziroma odgovornost, ki bremeni na vojskovodjih. Vsa skrb in briga njihova sta bili posvečeni — mejsebojni zavisti. Vsakdo je hotel zapovedovati in voditi sam, izključno sam, ter odiniti vse druge; in posledica temu je bila ta, da v resnici ni vodil nikdo!!

Da tako nezdravo razmerje pri glavi mora pogubno vplivati na podrejene, na ves tabor, to je jasno. Če oni gori ne morejo svoje osebne ambicije podrežati stvari, kakó naj bi iz nižih vrst ne izginjal duh discipline?! Tista krepka zavest, da se vsi, vsaki na svojem mestu, eden više gori, drugi nižje doli, bore za isto stvar, za isti cilj; tista zavest skupnosti ne le v boju, ampak tudi glede ciljev, za katere velja boj, in posebno pa še zavest, da je stvar, za katero se bojujejo, visoka, vznešena, skupna, in torej vzvišena nad ambicijo in korist posamičnika — ta zavest je izginjala iz našega tabora...

Bolje si ni mogel želeti — sovražnik. Čim bolj so bile oči obrnne le zadevam in zadevam v lastnem taboru, tem svobodnejše roko je imel sovražnik za svoje operacije, tem lažje je postal agresiven, tem drzneje je udaril v naše ozemlje, ko je vedel, da se mu zbog razmer v našem taboru ni bati, da bi naletel na energičen in izdaten odpor.

PODLISTEK

Za dežjem solnce sije.

— Povest iz prejšnjih stoletij; prevle Bukovič. —

Ali sklep Edvarda je bil trden in posvečen s sveto prisego, storjeno samemu sebi: vse, vse hoče storiti, vse tvegati, da Lavro zmagozno privede nazaj v očetovo naročje! — »Reši jo meni in — sebi!« tako ga je rotil stari Rodrigo v svojem obupu. Zagotovil mu je največjo nagrado! Noben knez ne bi mu mogel obljubiti take nagrade. Nada do take nagrade ga bo vspodbujala in sokolila.

Bavé se neprestano s takimi mislimi in načrti je Edvard potoval dalje, neumorno, neutrudno; počitka si je privoščal le toliko, kolikor je prav moral, da se ohrani krepkega in čilega za izvedenje svoje težavne naloge. Po nesramnih ponudbah, ki jih je bil markil stavil v pogovoru s stariim Rodrigom, ni Edvard dvomil nimalo, da je grdi lopov odvel Lavro v Pariz. Zato je bil Edvard tudi uverjen, da mu nikakor ne kaže in da bi bilo brezvspešno, ako bi že mejpotoma iskal sledi za Lavro. S tem bi le tratil čas po nepotrebnem. A ravno tega ni smel. Štediti je

No, zapustimo to parabelo in povejmo: takov, v sebi razdejan tabor smo postali mi Slovenci. Ob hrupnem nesoglasju med voditelji je slana nevolje, strasti, demoralizacije zamorila v širokih plasteh vse skupne idejale, ves zmisel za skupne cilje in skupne interese, in posebno pa še za dejstvo, da našemu taboru stoji nasproti drug tabor, ki je sovražnik nam vsem.

Ali zgodilo se je nekaj nepričakovanega, nenavadnega, vselega. Skoraj — čudež! Iz vrst bojevnikov samih, iz vrst naroda je prišla reakcija proti takemu mrtvilu oziroma na skupne idejale! Iz vrst naše akademične mladine je zazvenela fanfara, je zazvenel bojni klic, ki je z čudesno močjo vzbudil iz letargije najširše sloje naroda. Kakor da je svitel žarek spoznanja prešinil vse glave in srea — spoznanja, da imamo še idejalov, ki so vredni skupnega dela vseh in tudi žrtve na svojih lastnih nazorih: vsacega sacrfizio del intelekto. Krepak dih toplega idealizma je ogrel oledenela srea. Fanfara iz vrst naše akademične mladine je potegnila za seboj tudi — voditelje. To se nam je zdela največja pridobitev. Videli smo jih zopet ramo ob rami, ne misleče na-se, ne misleče na skupino svojih tesnejših somišljenikov, ampak misleče na višo, na veliko stvar — na nujno kulturno potrebo vsega naroda.... Ali klic iz vrst naše mladine je dosegel še več, veliko več, je dosegel neizmerno: v Zagrebu in v Građcu, na Dunaju in v Pragi je zagrozelo sovražniku: evo nas velikanski tabor, vsi pripravljeni za boj za kulturni postulat, za ideal naroda slovenskega....

Bili smo zadovoljni, kakor že dolgo ne ali pa — nikoli še! Če hočemo prav ceniti, kaj je dosegla akcija naše mladine, moramo slušati in opazovati — nasprotnika. Poskupnem nastopu naroda, z drugimi krvnimi brati oboku, to je bila manifestacija, ki je imponirala. Mrino vestjo moremo reči, da nikdar še ni nasprotnik toliko in s takim spoštovanjem govoril o kulturnem stremljenju naroda slovenskega, kakor to pot! Sicer običajni, bagatelizirajoči dovtipi so to pot sovražniku ostali v grlu. Potisnila mu jih je nazaj v grlo slovesna manifestacija naša na dve strani: da smo nastopili konsolidirani med seboj in da moremo računati na druge, s katerimi skupno smo činitelj v državi, katerega prezirati ali bagatelizirati ni dovoljeno nikomur!

Kdor je bil do sedaj zaničevan, zasmejan in bagateliziran, a si je končno iz-

moral s časom kakor z zlatom. Kajti izguba vsake ure bi utegnla postati usodepolna. Pa tudi za to ni smel zgubljati nijedne minute, ker bi s tem daljšal trpljenje ubogi Lavri.... Dalje, dalje, neprestano dalje... to mu je morala biti parola. In bila mu je....

Konečno je došel v okolico pariško. Ali čim bolj se je bližal mestu, tem tesneje mu je prihajalo pri sreč in zdelo se mu je, da se množe znamenja, ki mu pravijo, da bo rešitev naloge, ki si jo je nadel, veliko težavnejša, nego si je predstavljal on do sedaj.

Tedaj so bili hudi časi. Hudodelstva in nasilja vsake vrste so bila na dnevnem redu. Človek ni bil nikjer varen. V mestu pariškem je vladala anarhija in po ulicah je divjala revolucija. Kakor snopje so padale žrtve in kri je tekla v potokih. Za vsakim ogrom so se dogajala zločinstva — nekažnjeno.

In v takih hudih časih se Lavra nahaja skrita nekje v tem morju hiš, izpostavljena vsem možnim nevarnostim, ko so ljudje postali furije.... Kako naj jo najde, kako naj jo zasledi v tem morju zidovja, kako naj premaga one zveri, ki se mu bodo gotovo stavile na pot?! Vidé vse to, kar se je godilo

silil spoštovanje, ta je dosegel blizu — vse, ta slavi najlepšo moralno zmago. Tako zmago smo slavili mi Slovenci po zaslugi naše akademične mladine, ki je se svojim izgledom, povzdignivši se nad domače diference, potegnila za seboj vso javnost in moralno obvezala tudi druga sorodna nam plemena.

To je jamstvo za bodočnost, to je bila divna pridobitev!

In tako pridobitev naj izpustimo zopet iz rok? Naj udušimo zopet s silo, kar je veklilo tako spontanno in tako bujno! Idealni polet naj zaustavimo zopet radi politike — generalov? Ali so se naši poslanci res že ustrašili koraka naprej, ki so ga storili na klic iz naroda?! Ali se že kesajo, da so se enkrat pokazali res — narodne?! Čemu so udarili na svoj poslaniški boben — šamado? Čemu so udarili na boben znamenje, katerega ne more nihče drugače umeti, nego, da so se jeli umikati, da so začeli odjenjavati?! Zakaj? Kje so razlogi? Komu naj koristi to? Stvar je za nas — rekli bi — proklete jasna. Od kje moremo pričakovati podpore?! Čehi so nam pripomogli do impozantne manifestacije, Čehi so se na slovesen način izjavili solidarne z nami v vprašanju jugoslovanskega vsenčilišča, g. Körber pa je v svojem govoru na konferenci načelnikov izražal svojo nevoljo, češ, da parlament ni igrača in da ne gre, da bi se vsaki tudi najmanjši odloemek prebivalstva oglašal se svojimi željami! Ali ni tudi tebi, čitatelj, kakor da je gospod Körber hotel s prstom pokazati na nas Slovence, isti Körber, ki administrira v naših krajih tako — kakor jadikujemo dan na dan!! Mesto da bi bili poslanci tisto solidarnost, ki se je mogočno pojavila iz naroda samega in ki je izsilila spoštovanje na strani nasprotnikov (tako, da smo mogli enkrat z jasnim čelom pogledati v svet), proglasili tudi v parlamentu, mesto da bi bili možki izjavili: Čehi so nam obljubili svojo pomoč, zato zahteva naš interes, da svojo taktiko urejamo upoštevaje češko taktiko — pa so naši poslanci svoje izjave koncepirali tako, da ni bilo — Körberju neljubo!! Kakova politika je to, ki se že danes ne meni za tistega, ki se je še včeraj izjavljal za nas?! In je na uslugo njim, ki administrirajo — proti nam!!

Včeraj trobiti fanfaro, danes udarjati šamado: včeraj grometi z bojnim klicem, danes gledati v strahu njega, kateremu je veljal včerajšnji bojni klic.... gospóda, na

okolo njega, si je moral biti na jasnem, da utegne s svojim življenjem poplačati to podjetje svoje.

Kakor v snu se je prijemal za glavo, kakor da hoče iz nje iztisniti rešilno misel.

Dospeval v okolico Pariza se je bil ustavil v neki poštni hiši, ker sta bila, on sam in žival pod njim, jako utrujena. Ker mu ni bilo možno dobiti drugega čilega konja, moral se je odločiti, da se tam odpočije. Sel je v bolj temen kot v gostilniški sobi. Bil je sam s človekom, ki je sedel v drugem kotu; okolo njega je vladala neka mučna tišina. Ali ne dolgo. Kmalu je postalo hrupno. V gostilno je prihrumela tolpa sumljivih prikazni, sami obrazi s pečatom zločincev na čelu. Ravno kar so oropali bližnji gospodski grad. Strašni so bili ti ljudje. Divje so se krohotali in zbijali šale ob pripovedovanju, kaj vse so počenjali tam v gradu. Takov ja človek, ko je — poživinil. Zver je!

Edvard ni bil strahopetec, ali groza ga je preletela, ko je moral poslušati pripovedovanja njihova.

Ni mogel več. Posrečilo se mu je, da se je skrivaj in neopaženo izvelel iz sobe. Priplezal je na plano in sel pod drevo v

najbolji poti smo, da izgubimo zopet simpatije na eni, spoštovanje pa na drugi strani.

Ali je kaj nade, da narod sam poskrbi zopet za remeduro?

Boj na učiteljsku v Kopru!

(Dopis.)

Ni čuda! Marsikaj je že znano mero-dajnim krogom iz koperskega gnezda, kjer se razmerno mnogo slovanske mladine izobražuje za bodoče učitelje. Vsakdo pa, kateremu so količkaj znane tukajšnje razmere, mora priznati, da se mladina v tem gnezdu avite colture ne izobražuje v pravem smislu, ampak nazaduje. Zakaj?!

Kakor se morajo slovanski visokošolci izobraževati v tujih mestih, daleč od domovine, kjer ne slišijo milih glasov materinega jezika, tako se mi dozdeva, da je s slovanskimi dijaki na tukajšnjem učiteljsku. Res, da so slovanski visokošolci od tujcev prezirani; še mnogo bolj pa, nego oni, so prezirani in zaničevani tukajšnji učiteljski, Slovenci in Hrvatje, od nositeljev 2000-letne kulture. Ne le, da primanjkuje slovanskemu učiteljskemu občinstvu, s katerim bi v svojem jeziku občeval ter se vezbal v konverzaciji ter si prisvajal uglašenost oblik socialnega življenja! Ampak, kamor se obrača, vidi sovražnika, ki ga obsipuje z različnimi in najpodlejšimi psovskami in priimki, draži z raznovrstnimi pesmimi, drzno ruje in se zaganja vanj! In mnogokrat, da si pohlevni Slovenec ali Hrvat molče gre dalje svojo pot, mora občutiti trdo pest suroveževu.

Ta gonja se je v zadnjem času še posebno poostрила. Če se slovanski dijak le prikaže v mraku na ulico, pogledujejo že zagoreli obrazi izza hišnih oglov! In ako je eden sam, že plane čezenj po 12 lačnih pohajačev in ga obdelavajo nevsmiljeno, ako pa je naših več, čuje se od vseh strani sumljivo žvižganje, s katerim si dajajo razna znamenja in se sklicujejo. Kedar jih je zadostno število, potem še le skušajo napasti par mimogredočih dijakov. Kaj hoče pešice dijakov v takem položaju?! Ako se skušajo ubraniti, dobivajo prvič »batine«, drugič pa jih čaka nameček v šoli! Zategadelj si naši ne upajo pravice iskati, ker je gotovo nikjer ne najdejo. Ne preostaja jim drugega, nego bežati pred vsakim — falotom. To dokazuje dogodek, ki se je

seneo. Razmišljujočemu mu je prišlo v spomin, kako je oni drugi mož v drugem kotu opetovano pogledoval nanj in kako sti se opetovano srečali njuni očesi.

Mož je bil že precej v letih. Vtis, ki ga je napravljala njegova vnanost, je bil ugoden ter je silil v spoštovanje. Na čelu kakor da so mu utisnene sledi prestanih skrbi in velike žalosti. Obklea mu je bila čedna, da-si priprosta. Vse je kazalo na dobro vzgojo. Morda je hotel celo manje kazati te vzgoje, nego je je imel v resnici.

Malo časa je Edvard sedel utopljen v svoja razmišljanja, kar je zapazil da mu neznani poznanec prihaja nasproti. In nekako zaupno se je približal Edvardu in rekel glasom, ki je vzbujal simpatijo:

— Gotovo vam je bil zopern tisti hrup v sobi, ker ste ubežali!

Edvard ga je pogledal začudeno, ne vedé takoj, kaj naj bi odgovoril. No, nepoznančevu nastopanje je vzbujalo zaupanje in je kazalo, da mož ne misli nič slabega; zato mu je Edvard odgovoril:

— Da, prav imate, meni je bilo zoperno, nisem mogel poslušati.

(Pride še.)

pripetil v najživahnejši ulici blizu glavnega trga.

Nekega hrvatskega četrtoletnika so namreč zavrtno napadli, mu strgali obleko in ga močno nabili, da je ležal 8 dni. Zdravnika je moral plačati sam in sam si je moral preskrbeti drugo obleko. Odškodnine ni dobil nikake! Od strani ravnateljstva se ni nič storilo v tem pogledu. Z enakimi pritožbami se je oglašalo več dijakov, da so bili napadeni; ali zaostoj. Ravnateljstvo je gluho in slepo in ne gane niti z mazineem, da bi se razmere vsaj ublažile. To naj bo v prevdarek tudi starišem dijakov. Vseled zaničevanja od vseh strani, dijaki sami sebe premalo cenijo, se odtegujejo ljudem in s tem samotarenjem si kratijo duševni razvoj.

Vrhu vseh teh neznosnih razmer pa so bili dijaki še v šoli, celo od učitelja svojega materinega jezika, zaničevani! Mož je premoogo zahteval od njih, postopal žnjimi krivično in je s tem vse učiteljske postavljaj v krivo luč.

Med učiteljskimi je zavladal splošen obup. Sirote niso vedeli več, kaj bi počeli. V tem obupu so sklenili, da se rešijo s stavko vsaj enega jarma.

Ko bi merodajni faktorji tako dobro poznali briske razmere tukajšnjih slovanskih dijakov, kakor jih poznam jaz, in ako bi še ostajali ravnodušni, potem bi jih smeli imenovati največje sovražnike učiteljske mladine in s tem vsega slovenskega naroda!

Čas je, da merodajni činitelji resno premislijo te razmere in odredijo, da bo zahtevam dijakov ustrezno čim prej in da se učiteljske premesti v drug kraj, da se učiteljskimi slovenske in hrvatske krvi rešijo iz te mučilnice.

Dijakoljub.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 26. novembra 1901.

Državni zbor. — Zbornica poslancev. — Med došlimi spisi je bil tudi nujni predlog posl. Kittelna in tovarišev, v katerem se pozivlja vlado, naj odtegne predloženi zakonski načrt glede preurejenja borzne organizacije in naj nemudoma predloži zbornici nov zakonski načrt, ki bo obsegal brezpogojno prepoved trgovine na termine se žitom in drugimi mlinskimi izdelki, kakor je sedaj v navadi na borzah. Istčasno se pozivlja vlada, naj ob sklepanju trgovinske zveze z Ogrsko pozove ogrsko vlado, da se tudi na Ogrskem čim prej uvedlavi jednak zakon. Poljedelski minister je predložil zakonski načrt glede melioracijskega fonda ter je odgovarjal na različne interpelacije. Zbornica je na to prešla v nadaljevanje razprave o nujnem predlogu glede kongregacij. Generalni govornik contra, baron Morsey, je izvajal, da manjka nujnemu predlogu vsaka podlaga, ker kongregacije ne pridejo. Pobjal je trditev, da bi cerkvena posestva škodovala kmetijstvu, marveč da se s cerkvenim premoženjem podpirajo reveži. Povdarjal je nadalje pomen katoličanstva za omiko ter trdil, da so bili neumestni vsi napadi na katoličanstvo, pač pa da bi bil umesten nujen predlog proti prisiljenemu uvažanju luteranskih pastorej v našo državo. Govornik je izrazil svoj dvom, da bi luteranski pastori vzbujali patrijotizem med avstrijsko šolsko mladino. Slednjič je izjavil, da njegova stranka vsprejme boj, ker je prepričana, da se bojuje za katoliško cerkev in habsburško dinastijo.

Sledilo je več stvarnih popravkov, tekom katerih je podpredsednik Kaiser posl. Byku vzel besedo, ker je le-ta v svojem govoru prekoračil mejo stvarnega popravka. Posl. Holanský je oistro napadal postopanje pruske vlade s poljsko šolsko mladino na Pruskem. (Glej tozadevno politično vest v včerajšnji številki. Op. ur.) Poljaki so njegovemu govoru burno pritrdjevali. Med govorom dra. Luegerja je došlo do buranih spopadov med krščanskimi socialisti in Vsenemci. Bilo je imel še predlagalec zaključni govor, kila je nujnost vseh predlogov odbila. Na to se je seja zaključila.

Henrik Sienkiewicz o pruski politiki. Slavni poljski pisatelj Henrik Sienkiewicz je povodom obsodbe poljskih mater, ker so — kakor smo poročali včeraj — obsojale divjaško postopanje nemških učiteljev s poljskimi otroci, doposlal poljskemu listu »Czas« sledeče pismo: »Nezaslišana obsodba se je izrekla! Proti nijednemu šolskih krvnikov se ni dvignila roka, ni se dogodil nikak

napad, nikako nasilstvo, in vendar so pruska sodišča stariše onih malih otrok, ki so bili mučeni v pruskih šolah, obsodila na dolg zapor, ker so pod utisom obupa in bôli preglasno izražali svoje zgražanje proti taki šoli in takim učiteljem. Povsod, kjer se sprijena kultura še ni spremenila v podivjanost, in še celo med tistimi Nemci, ki so hoteli igrati v zgodovini drugačno nego ulogo pruskih baričev, bo ta obsodba vzbujala grozo in prezir in napolnjevala srea z bojznijo in strahom za bodočnost. — Pisatelj nadaljuje potem, da se oni, ki poznajo prusko politiko, ne čudijo temu, ker »od časa Friderika II., da, še od prej, je bila pruska politika nepretrgoma vrsta nasilstev, zavrtnosti, pohlevnosti nasproti močnim in tiranstva nasproti šibkejšim, goljufij, kršenj pogodeb, prelamljanj danih besed in prevar. Tako ne sodijo samo tuji, temveč tudi nemški neodvisni zgodovinarji... radi tega se ni čuditi, da se je šola spremenila v krvniško sobo in da so sodišča postala prikladna orodja divjih instinktov in premoči. — Tolažilna je le misel, da se tako stanje na more dolgo vzdržati. — — — — — Tudi Nemci ne bodo vedno ječali pod tilnikom prusjstva, bodočnost mora prinesiti orjaško evolucijo...«

Po maltretiranju otrok obsodili so v ječo stariše, ki so otrokom služili kruh. Jedno izmed obtoženih, mater sedmero otrok, obsodili so na 2 in pol letno ječo. Se je morda hotelo doseči to, da otroci pomrejo o gladu? V družbi hakatizma je tudi to mogoče.

Na to pozivlja Senkiewicz poljske stariše, naj bedne družine obsojencev z darovi rešijo bede in je daroval v ta namea sam 200 kron.

Kriza v poljskem »kolu«. Iz sobe bolnega parlamenta avstrijskega niso danes gg. zdravniki izdali nobenega sporočila. V nadomestilo vedo listi pripovedovati, da je v poljskem »kolu« te dni grozila resna kriza. Sicer pa je javna tajnost, da so davno minoli tisti časi, ko je poljski klub predstavljal in sestavljal le eno samo jednotno voljo. Na zunan vztrazujejo jedinstvenost še tako za silo, ali notri vre prav močno. — Zlasti od tedaj, ko je vitez Jaworski samooblastno razbil prejšnjo večino, se borila v klubu ena proti drugi dve struji. Opozicija proti Jaworskemu, ki je bolj vladna, neg vlada sama, se zbira okolo poslanca Kozłowskega. Zadnje dni se je nasprotstvo poostriilo. Jaworski je v parlamentarni komisiji kluba nastopil proti Čehom in se je izjavil za brezpogojno dovoljenje dispozicijskega fonda. Kozłowski se je uprl temu najodločneje in zdi se, da jih je precej ptegnil za seboj. Kajti minole sobote je prišel Jaworski v klub in je izjavil, da odstopi od vodstva kluba radi difere, navstalih med njim in Kozłowskim. Podavši to izjavo je zapustil sejo. No, »Nene Frei Presse« je izvedela, da se je pozneje večina vendar izrekla za Jaworskega in ta se je slednjič udal prošnjam prijateljev in ostane na svojem mestu.

Vsakako pa služi v rehabilitacijo poljskemu »kolu«, da je v njem vsaj opozicija proti neslovanski, servilni politiki starega Jaworskkega.

Dogodki v Atenah. Novi ministri so včeraj položili prisego v roke kralja in se za 40 dni pretržejo seje poslanske zbornice. Visokošolci so izjavili, da ključne vseučilišča izročijo danes v roke rektorja, na kar vsi zapuste vseučiliščno poslopje ter bo policiji dovoljeno postopati proti onim osebam, ki se bodo še nahajale v vseučiliščnem poslopju. Novi ministri so izjavili, da bo njih prva skrb, da zopet vspostavimo red. Včeraj se mir ni kalil.

Tržaške vesti.

Velik javni shod radi šolskega vprašanja skliče politično društvo »Edinost« za prihodnjo nedeljo predpoludne v telovadnico »Tržaškega Sokola«. Shod se bo bavil z vprašanjem vseučilišča za Slovence in z našo mizerijo na polju srednjega in ljudskega šolstva v Trstu. O vprašanju vseučilišča in o vprašanju slovenskega srednjega šolstva v Trstu bo govoril g. dr. Otokar Rybář, o slovenskem ljudskošolskem vprašanju v Trstu pa bosta govorila g. dr. G. Gregor in g. Miloš Kamašić. — O pomembnosti takega sjaoda haš v tem trenutku hočemo spregovoriti obširneje. Danes pa izražamo le nado, da bo naš slovenski živelj v ne deljo na svojem mestu in da ne zamudi prilike,

ko bo mogel z imponujočo manifestacijo dokazati vladi in drugim činiteljem, da ne bomo mirovali prej, nego bo ustrezno našim upravičenim zahtevam.

Primorski vladni sistem na učiteljskem v Kopru. Prejeli smo in objavljamo: Nijeden zavod na Primorskem in na Slovenskem sploh ni tako često na dnevnem redu, kakor to nesrečno učiteljske v Kopru. Kakor učitelju in bivšemu gojeneu tega zavoda so mi tamošnje žalostne razmere dobro znane in iz dogodkov, ki so se izvršili te dni, spoznal sem, da se te razmere v novejšem času niso prav nič zboljšale, pač pa zelo poslabšale. Sedanji štrajk slovenskih učiteljskihnikov v Kopru je le naravna posledica sistema, ki vlada na tem Klodičevem zavodu. Vladnemu sistemu na Primorskem je ležeče na tem, da slovansko prebivalstvo na Primorskem kolikor mogoče zaostaja v splošni izobrazbi in to doseza najbolje s tem, da sta slovansko in hrvatsko učiteljske v Kopru! Naj se stvar razmotriva in obrača, kolikor se hoče, je vendar le glavni pogoj napredku takega naroda dobra ljudska šola, ker ta daje najedno stran dobro podlago onim, ki se hočejo posvečati nadaljnim študijam, na drugo stran pa širi omiko med kmetovalstvom in delavstvom. Ako se oziramo okoli po svetu, vidimo, da one države stoji na višini kulture, ki imajo izvrstno organizirano ljudsko šolstvo; nasprotno pa propadajo dežele s slabimi ljudskimi šolami. Dobri ljudski šoli pa je glavni pogoj dober učitelj. Ker primorski zistem noče, da bi slovansko prebivalstvo kulturno napredovalo, gleda najprej na to, da bo isto imelo kolikor mogoče pomanjkljivo ljudsko šolstvo; v to pa je treba, razven drugih pripomočkov, tudi slabih učiteljev in to se najlažje doseza, ako je učiteljske v tako zagriženem in umazanem laškem gnezdu, kakor je ravno Koper.

Marsikomu se bo dozdevala neverjetna in nemogoča trditve, da primorski zistem deluje na to, da primorske Slované ovira v izobrazbi. Saj so primorski Slovani tudi pripadniki avstrijske države in državo mora vendar interesirati, da vsi državljani napredujejo, ker s tem napreduje tudi država sama. Seveda, ali to velja samo v družih normalnih državah, pri nas pa ne! Pri nas je glavno načelo: germanizacija Avstrije, in v tem vprašanju zastopa jedno najodločnejših mest misel na — nemški most do Adrije. Zistem hoče, da Primorsko Italijani drže v pesteh, tako dolgo, dokler bodo Nemci dovolj močni, da jo zaposedejo. Z Italijani bodo imeli Nemci mnogo lažje račune, nego bi jih imeli se Slovence in Hrvati, ako bi se ti kulturno vsestransko razvili.

S tem je pojašnjeno, zakaj je zistemu ležeče na tem, da slovansko prebivalstvo na Primorskem kolikor mogoče ovira v izobrazbi. Pojasniti je še, kako vlada ta svoj namen dosega v veliki meri ravno z učiteljskem v Kopru. Komur je le količkaj znano splošno življenje v Kopru in komur je znano, kakim napadom in zasramovanjem od strani laške fanatizirane fakinaže, v rokavicah in brez rokavie, so v Kopru izpostavljeni slovenski gojenci in profesorji, ne izvzemši niti ravnatelja Markelja, samega, ki pa postaja čim dalje bolj zvest pristaš laške signorije (videl sem na lastne oči, kako je nekega dne fakinaža na ulici žvižgala in besnela okoli ravnatelja in kako mu je neki golobradi Marsieh molil pesti pod nos), komur je znano vse to, bo tudi takoj umel, zakaj se toliko gojencei, kolikor profesorji branijo tega laškega gnezda?! Dotok slovanskih gojencev in profesorjev na učiteljske v Koper je radi tega minimalen in naravna posledica temu je, da je nemogoče kako izbiranje. Kakor se o vsprejemanju učiteljskihnikov ne more postopati z isto strogostjo, ki bi bila potrebna, tako morajo tudi o nadaljevanju študij in o zaključnih izpitih imeti obzirnosti (ki so na drugih učiteljskih povsem izključene), ako hočejo imeti zadostno število novih učnih močij.

Isti proces opazamo tudi o imenovanjih profesorjev oziroma učnih močij na tem zavodu. Bilo je slučajev, ko poleg ravnatelja ni bilo skoraj niti jedne učne moči na slovanskem oddelku koperskega učiteljske, moči, ki bi bila dovršila filozofične študije in imela vse profesorske izpite. Je-li to koristno in žastno za zavod, ki je glede zrelostih spričeval vsprejen srednjim šolam? Res je, da se tudi učitelji z izpitom za meščanske šole morejo namesčati kakor glavni učitelji na učiteljskih, a to se sme dogajati samo v izrednih slučajih potrebe. Glejte ljubljansko, goriško in mariborsko učiteljske, ter vspore-

ajte tamošnje učne moči z učnimi močmi v Kopru! Koliko pravih profesorjev dobite na istih, koliko pa v Kopru? Zakaj ni tudi v Kopru tako? Zato, ker je nadzornik tega učiteljske g. Klodič, ker je ravnatelj tega učiteljske g. Markelj in ker je to učiteljske, po zaslugi istega Klodiča, ravno v Kopru in ne drugje. Dokler bodo obstajali ti trije vzroki, posebno zadnji, se razmere na tem učiteljsku nikoli ne zboljšajo temeljito.

Učitelj in bivši gojenec koperskega učiteljske.

Same zmage! Pišejo nam: Kdor čita uradno glasilo »governac« z lesnega trga, je gotovo opazil, kako ta — Mayerski Italijan slavi same zmage o letošnjih deželnozborskih volitvah v Istri. Niti o jednom samem nevspehu italijanske stranke ni sporočil od sedaj! Prav kakor da so Hrvatje in Slovenci Istre, če že ne popolnoma zginoli s površja zemlje, pa vsaj zlezli na en sam kup — onemoglosti. Dan na dan je čitati o samih »velikih« zmagah, tako, da kdor ne pozna resničnih razmer — in siromašno italijansko ljudstvo samo je prvo, ki jih ne pozna — bi res mislil, da Lah! zmagujejo kar na vsej črti!

»Piccolo« si je priredil kar najpriprostejo in najkomodnejšo taktiko, da more poročati o samih zmagah in svojce — slepiti! O volitvah, na katerih so zmagali Slovenci oziroma Hrvatje, »Piccolo« molči jednostavno... in vspeh je fenomenalen: italijansko stranko vidimo, če ne čitamo nič drugega, nego »Piccola«, v sjaju zmagovalke, ki hita od zmage do zmage, rušé v prah vse, kar jej prihaja pod noge na nje potu triumfov...! In med italijanskim ljudstvom je še vedno dovolj takih — tepevc, ki požirajo tudi to »Piccolovo« — taktiko. Tako smo čakali do danes zastoj, da bi »Piccolo« priznal glede jedne same volilne skupine, v kateri je morala italijanska stranka oditi obložena z moralnimi bunkami! Laško glasilo jednostavno eskamotira vse one volitve, na katerih so zmagali Slovani!

To je poročanje — a?! Pa se še čudi kdo, da je laško ljudstvo glede na političke in narodnostne razmere v deželi tako neusmiljeno — najivno! Pa naj se še čudi kdo, ako čuje laškega človeka, v glase-rokovicah in s ciliardnom na glavi, kako razvija svoje pojme o javnih stvareh, take čudne pojme, da se ti slednji kmet na Krasu, v primeri s tem laškim človekom, vidi pravi filozof!

Tako vzgaja »Piccolo« svoje ljudi! Lahom je menda to prav, ker drugače ne bi podpirali takega — glasila: »Piccolo« je pa še bolj prav, ker mu to — nese. Nam pa je na vse zadnje tudi prav, ako že Italijani na vsaki način hočejo za vedno ostati v svoji ignoranci! Kajti nevednost se vsikdar mašuje nad onim, — ki je neveden!!

V kolikor se da presoditi po dosedanjih vspehih, moremo reči, da je naša stvar lepo napredovala po vsej Istri. Tu pa tam je seveda kaka izjema, kar je v naravi stvari. Po nekod si naši še niso upali v volilno borbo, kje drugje se je morda kaj zanemarilo ali opustilo izlasti po krivdi lokalnih činiteljev. Ali v obče lahko rečemo: e pur si muove! Kajti za sodbo, ali kaj napredujemo ali ne, ni odločilno samo vprašanje, ali smo pridobili kakov mandat?! Ampak opazovati in primerjati treba sedanje razmerje glasov s prejšnjim, tudi in še posebno v tistih krajih, kjer to pot nismo mogli še prodrati. Za zanesljivo sodbo treba pregledati in presoditi ves kompleks!

In če storimo to, smemo biti zadovoljni z dosedanjimi vspehi volilnega gibanja. Če pa hoče »Piccolo« nadalje le »zmagovati« na dosednji način, mi mu nočemo kratiti veselja. Naj le »zmaguje« tako dalje le še nekoliko časa, kakor je n. pr. na prevažnih postojankah: Lovran, Milje, Kanfanar, pa more biti gotov, da kmalu izvojuje — zmago Slovanov!

V pojasnilo. Po neljubi pomoti, proti volji uredništva in le v veliki naglici je prišla včeraj v list notica iz Drage o tamkaj oddani brzjavki. Saj je jasno, da to, kar pripoveduje dopisnik, nima niti pravega zmisla. Brzjavka je bila oddana v Dragi, krivda pa, da se je za slovensko brzjavko rabila nemško-laška tiskovina, zadevlje brzjavni urad v Trstu.

Prošnja. Ker so zadnji čas od strani mestnega magistrata začeli od onih, ki so vložili prošnje za podeljenje domovinske pravice v Trstu, zahtevati, zraven drugih dokumentov, tudi krstne liste in ker je za prošlee zelo sitno iskati si iste v svojih

rojstnih župnijah, prosimo vse tržaške čast. gg. župnike, naj bi prosilec, ki so bili tu poročeni, izdajali izvlečke iz krstnih listov, nahajajočih se na župnih uradih. S tem storijo veliko uslugo strankam in nam.

P. S. Kakor čujemo, izdajata že take krstne liste ozir. izvlečke župna urada pri sv. Jakobu in v Rojani.

V obrambo. Na priporočilo neke ugledne osebe objavljamo:

«Glede notice, prijavljene v vašem listu, radi nekega naslova in pečata na listu »Glas Crnogorec«, izvolite upoštevati, da »Cettigne« ni umeti kakor laško besedo, ampak francozko.

Črnogorska vlada se že od pamtveka poslužuje zraven srbskega tudi francoskega jezika in to v vseh aktih, namenjenih v vnanje zemlje.

Kar se pa tiče besede »Triest«, rabijo jo od starodavnih časov v Rusiji, Srbiji in Črnigori.

Kakor se Črnogora poslužuje zraven srbskega še svetovnoznane francoskega jezika, tako delajo večinoma vse manje države — mej njimi tudi Madjarska!«

(Kljubu temu pojasnilu pa vstrajamo mi pri svoji trditvi, da je nečastno, ako se slovanska država o poštnih pošiljavah v sosednjo državo, ki je tudi po veliki večini slovanska in ko pošilja slovanska stranka pošiljatev stranki, ki je zopet slovanska, poslužuje tujega jezika in neslovanskega krajevnega imena. Op. ur.)

Imenovanje. Predsedništvo c. kr. vojaško-veteranske državne zveze je podpredsednika I. pomorskega zveznega društva, gospoda Rudolfa Arminga, imenovalo svojim svetovalcem.

Izjava. Prejeli smo in objavljamo:

Angleški minister za kolonije, Chamberlain, drznil se je žaliti avstrijsko vojsko s tem, da je angleške grozovitosti v sedanjih vojni z Buri v južni Afriki, katero ves civilizovani svet smatra za hudodelstvo proti ljudskemu pravu, stavil v paralelo z vojskovanjem avstrijskega vojaštva v Bosni in Hercegovini. Proti tej drznosti angleškega ministra je c. kr. vojaško-veteransko društvo na Češkem protestiralo potom tiska ter izrazilo svojo ogorčenost na takem neopravičenem in žaljivem vsporejanju.

Podpisana se v imenu vseh svojih članov pridružuje tej izjavi.

C. kr. vojaško-veteranska zveza za Primorsko.

Popravek. Iz Kopra nam je došlo opozorjenje, da se je v členuk »Boj na učiteljski v Kopru« v številki od minole sobote urinila tiskovna pomota, katero treba popraviti. Mesto »Neugodna rešitev teh zahtev mora biti podpisana od ravnatelja.....«, mora se glasiti: »Ugodna itd. itd.«

O zadnjem zborovanju pekovskih pomočnikov smo bili prinesli mi poročilo, došlo nam iz rok povsem zanesljivega človeka. Poročilo — kakor smo je bili prejeli mi — je bilo celo še bolj natančno v naštevovanju nekaterih maločastnih besed in vslikov, nego pa je bilo priobčeno. Mi smo črtali marsikaj, kar bi izvestne tržaške pekovske pomočnike moglo postaviti v še žalostnejšo luč. Sedaj pa nam prihaja neki »kruhar« in bi nam hotel čitati levite, češ, da nam ni za drugo, nego za to, da bi pekovski pomočnik ostali še nadalje pri sedanjem — stradanju!!

O piscu je poznano, da mu ni najmanjše do tega, da bi zboljšal stanje pekovskih pomočnikov! Marveč: mož je in ostane vedno človek, ki v prvi vrsti išče le svoje materialne koristi.

Samo da je obilo »flik« — za drugo se itak ne gre! Nevednim elementom dajati v vsem prav, laskati se instinktom, ki so posledice pomanjkanja vednosti, oziroma javne vzgoje, nikdar izreči besede graje, le z besedami pokrivati vse troške »dela« za interese del. stanov: tako izgleda tista vzgoja, ki jo izvestni »sodrug« privoščajo siromašnim delavcem.

Laški Učerkarji se brigajo le za to, kako bi s podvojenimi silami čim več dvakratno-ljubljenskih bratov privabili iz Italije, da si domačin sam nima tu dovolj zaslužka! Naši slov. »sodrug« pa gledajo le, kako bi čim več vode navajali na — svoj lastni mlin! V to pa je seveda ni komodačeje poti, nego je ta, da zasramujejo naše narodne delavce — bodi delavce z glavo ali delavce z roko — ter sumničijo naše namene.

Koliko prave, resnične, poštene volje za obrambo življenskih interesov onih, ki jim še

zaupajo, imajo ti »sodrug«, je pa najbolje razvidno iz dejstva, da dobro polovico prostora v listu, ki naj bi bil glasnik-boritelj za interese delavstva nasproti požrešnemu kapitalizmu, trosijo s samimi polemikami — z našim listom!

Iz pred porotnega sodišča. Včeraj se je — kakor smo že javili pred tukajšnjim porotnim sodiščem vršila razprava proti 25-letniku Romeju Rosi iz Faence, radi zločina proti pravosti na škodo 13 letnega dečka Aleksandra D. Ker so porotniki skoro enoglasno potrdili vprašanje krivde, je sodišče prisodilo bestijalnemu možu 5 let težke ječe, poostrene z enim postom na leto. Odvetnika dra Merlija je zadela neprijetna naloga, da je moral braniti to — nesnago. Državno pravdnštvo je zastopal, državnega pravdnika namestnik Clarici.

Danes se vrši razprava proti brivcu Josipu Soban iz Tržiča radi razžaljenja časti potom tiska: toži ga Nicoletta de Lorenzi.

Drobne vesti. Deklica zgorela. Včeraj se je dogodila tu grozna nesreča. V hiši Justa Kriščaka pri sv. Mar. Magdaleni zgornji št. 312 je gospodinja zanetila ogenj z namenom, da skuha večerjo. O tem pa je bila toliko neprevidna, da je za hip pustila otroke same pri ognju. In v tem hipu se je zgodila grozna nesreča: eden otrok, dvaletna deklica se je zvrnila v ogenj. Na obupen krik ostale dvojice so pritekli bližnji ljudje in žnjimi tudi mati, ki so uzrli strašen prizor: deklica je bila vsa v plamenu. Mala deklica je namreč hotela sedeti na nekem stolčku na ognjišču, ali ta se jej je prevrnil in siromašno dete je — kakor rečeno — padlo v plamen. Nesrečna mati, vsa potra po tej grozni nesreči, je svoje dete, vse spečeno, peljala v bolnišnico. Tu pa je mala Ivančica umrla v groznih bolečinah. — Matere! kolikokrat že ste bile opozorjene, da pazite na svoje otroke! Ne puščajte svojih otrok samih pri ognju. Posebno sedaj pozimi se rado dogaja, da starši puščajo otroke same pri ognju in zapuščajo, četudi le za hip, nišo in nesreča, grozna nesreča, je prišla v hišo. A vrhu tega treba odgovarjati še pred oblastjo.

Opekline. Deček Viktor Degrassi, stanujoči v Miljah, je včeraj polil po sebi lonec vrele juhe. Oparjenega dečka so pripeljali v tukajšnjo bolnišnico.

Nezvestoba. Na zahtevo Marijana C., stanujočega v ulici Rosetti, je bil aretiran včeraj 23 letni agent B. D., stanujoči v ulici Coroneo, ker je poneveril prvemu 45 letih kronice. — Nezvestega agenta so odvedli v zapore.

Nezgodi. Josip Nordio, stanujoči v ulici del Veltro, je včeraj tako nesrečno padel, da so ga morali odpeljati v bolnišnico.

26 letni Ivan Vatovec je včeraj padel z voza in se močno poškodoval. — Prvo nujno pomoč mu je dalo društvo »Igea«.

Sleparija. Filomeni Spadola iz Devina je prodal neki nepoznanec še dve 18. t. m. neko zapestnico, katero je slepar izdajal za zlato. Žena, misleča, da je zapestnica v resnici zlata, mu je izročila zanj 30 kron. Pozneje jo je nesla k nekemu urarju cenit in ta je povedal ženi, da je osleparjena, ker zapestnica da je iz medi. — Včeraj je šla žena po ulici Belvedere, in naključje je hotelo, da je naletela prav na tistega moža, ki jej je prodal navidezno zlato zapestnico. Žena, ne bodi lena, je poklicala redarja in ta je nepoštenega moža odvedel na komisarijat v ulici Seussa. Tu so pogodili, da je slepar, identičen z 24-letnim Gaetanom C. — iz Italije.

Poskušena samomor. 36-letna Alojzija C. se je hotela včeraj zjutraj usmrtiti na ulici Fontanone. Izpila je že neko malo stekleničico strupa in padla nezavestna na tla. Vrtar bližnje hiše, Bazilj Luzzi, je hitro klical na pomoč inspektorja Gilo in ta je dal samomorilsko kandidatino odpeljati v bolnišnico, kjer so jej izprali želodec.

Zgubljeno-najdeno. Ivan Robin, uslužbenec »Hotela Volpiche«, je izročil na policijo listnico s papirji, katero je našel v isti restavraciji.

— Fran Ermaora je našel včeraj, na trgu Lipsia, zlato uro, katero je potem izročil na policijo.

Žalosten povratek. Včeraj je došel iz Smirne v Trst parnik »Achille«. Med drugimi popotniki je bila tudi 58-letna blazna Ivana C. iz Kranja. Ta nesrečnica se je pred časom podala s svojim možem v Smirno iskati sreče. Ni bila še dolgo tam, ko

jej je mož nekega dne umrl, zadela ga je bila kap. Nesrečnica je ostala na tujem povsem osamljena in brez nobene pomoči. Smrt moža in pa misel, da jej ni pomoči od nikoder, sta jo tako potrla, da je zblaznela. V Avstrijo jo je dal prevesti tamošnji avstrijski konzulat. Sprejeli so ubogo ženo v oddelek za umobolne v tukajšnji bolnišnici.

Dražbepremičnin. V sredo, dne 27. novembra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled aaredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: Piazza piccola 2, manifakturno blago; Piazza piccola 2, manifakturno blago; ulica BARRIERA vecchia 3, hišna oprava; ulica BARRIERA vecchia 18, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 8° 8. ob 2. uri popoldne 12° 5 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 761.6 — Danes plima ob 6.35 predp. in ob 8.18 pop.; oseka ob 1.13 predpoludne in ob 1.44 popoldne.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti je darovala vesela družba družba batkovljanskih politikarjev 4 krone, nabrane v gostilni »pri rumeni hiši« kakor dobiček od igre.

Vesti iz ostale Primorske.

× Volilno gibanje v Istri. V nedeljo je bil v Kopru shod volilcev, ki se je izrekel za kandidaturu dr. Gambinija in proti oficijelni kandidaturi dr. Belli-ja, katerega kandidira laško politično društvo za Istro. Izvolili so tudi deputacijo, ki se je podala k dru. Belli-ju in ga pozvala, naj umakne svojo kandidaturu, česar pa isti ni hotel storiti. Vsa tega si boste o predstojeh volitvah v Kopru stali nasproti dve stranki.

× Razpored med Gorico in Gradiško. Gradiščani so bili izročili svojemu državnozbornemu poslancu Lenassi-ju neko peticijo, v kateri so zahtevali, naj bi del davka, katerega plačuje južna železnica Gorici, odpal tudi Gradiški. To peticijo, ki je dokazovala opravičenost te njih zahteve, moral bi bil Lenassi zastopati v državnem zboru, a on tega ni storil in je peticijo vrnil miglaj iz Gorice, naj se ne poteza za zahtevo Gradiščanov. Gradiščani so seveda radi takega izdajstva od strani svojega poslance silno ogorčeni in so mu slovesno izrekli svojo nezaupnico. Razven tega je mestni svet gradiščanski izjavil, da se ne udeleži predstojeh deželnozbornskih volitev ter je priporočal občanom, naj ne glasujejo za kandidata, katerega jim bo priporočal laški osrednji volilni odbor v Gorici. Mestni svet gradiščanski je tudi sklenil zapričiti akeijo, da se vsa Furlanija odtrže od Gorice in priklapi k Trstu, ker Furlanija ne smatra Gorice svojim središčem in je tudi ne prišteva k furlanskemu teritoriju. Fakt je, da sta Gorica, kakor tudi posl. Lenassi, ki je kakor državni poslanec poleg Gorice tudi zastopnik Gradiške, izdala to poslednjo iz zasebnih, gmotnih obzirov, ne gledé na to, da dobiava Gorica ravno iz Furlanije moč, da se mora na slovenski zemlji vzdrževati kakor laško mesto. Ko je Gorica iz koristolovstva izdala Gradiško, ki je srce Furlanije, ni mislila na to, kako potrebuje ravno Gradiške in Furlanije, da si vzdrži svoj navidezni laški značaj, sedaj pa, ko je izvedela, do kakih odločnih korakov so se odločili Furlani, da se otresejo jarma Goriske gospode, sedaj je prišla na dan se svojim patriotizmom in roti Gradiško, v imenu laške narodnosti, naj je ne zapuša same!

Seveda je pricapljal tudi tržaški »Piccolo« z dobrimi nasveti ter nagovarja Gradiško velikodušno, naj le ostane dobra prijateljica z Gorico.

Mi se v ta domači laški prepir ne bomo mešali, ker vsa stvar ostane bržkone pri starem in bi sploh bilo priklopljenje Furlanije k Trstu jako težko izvedljivo. Vsakako stvar ni še — aktualna. Sicer pa, naj vedo Furlani, da pridejo — ako se rešijo vladarstva goriške laške gospode in pribeže pod vladarstvo gospode v Trstu: z dežja pod kap!

× Javna pokušnja vin v Pazinu. Vinogradnike in trgovce z vini opozarjamo še enkrat, da »Gospodarsko društvo« v Pazinu priredi dne 27. in 28. t. m. javno pokušnjo istrskih vin združeno s primernim

poučevanjem. Na to razstavo so vabljeni, poleg vinogradnikov in trgovcev, vsi ljubitelji poštene in pristne kapljice.

Vesti iz Kranjske.

* Laški delavci v Ljubljani. V minoli stavbeni sezoni je bilo v Ljubljani 1204 delavcev. Laški delavci so jo že — z malimi izjemami — odkurili domov. (Dalje na četrti strani)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom

naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela

prvo slov. zalogo pobištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a
katera se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Prva tržaška tovarna

za posrebrnjevanje ogledal

Via Farneto št. 10 (uhod Via Gelsi).

Telefon št. 941.

Tovarna za ogledalne šipe vseh velikosti, popravljanje pokvarjenih ogledal ter zboljšanje po zelo ugodnih cenah.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

• TRST •

TOVARNA: Via Tessa, vogal Via Limitanea	ZALOGA: Piazza Rosario št. 2 (solsko poslopje) in Via Riborgo št. 21
---	---

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavijo se na parobrod ali železnico franko.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

PRVA TOVARNA

za čopiče in ščetke

Svetko D'Angeli

TRST. - Via S. Antonio - TRST
(nasproti Zennaro in Gentili).

Specijaliteta čopičev za zidna dela nepresežne trpežnosti. Bogat izbor ščetk, strojev za čiščenje parketov, metelj, metlice, ščetk od perja, palic za iztolči prah.

Velikanski izbor mil, glavnikov, parfumov, listnic, novčark, mošnjčkov itd.

Vse po jako nizkih cenah.

V prepričanje se prosi blagohoten obisk.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

PASTIGLIE PROTI PRENDINI

kašlju, grlobolu, hripavosti, katanu, upadanju glasu, itd. itd.

zahtevajte vedno

Prendinijeve paštilje

Čudovit učinek pri pevcih, govornikih, prepovednikih, učiteljih itd.

Dobivajo se v škatljicah v Prendinijevi lekarni v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah kakor tudi po celi Evropi.

Škatljica stane 60 stotink.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

* Električna železnica v Ljubljani. Prva nadaljna proga te železnice se bo gradila proti zgornji Šiški.

* Hranilno knjižico, glasečase na 2000 K je bila ukradena neki Frančiški Čamernikovi v Ljubljani in denar tudi vzdignen. Na sumu kakor avtorica te tatvine je natakarija M. M., katero so tudi zaprli, ko je prišlo iz Grada, kamor je bila odšla po tatvini.

Brzjavna poročila.

Imenovanje na tržaškem namestništvu. DUNAJ 26. (B.) »Wiener Zeitung« objavljaja: Ministerski predsednik kakor voditelj ministerstva za notranje stvari je računskega revidenta Henrika Wiltschitscha imenoval računskim svetnikom v računskem oddelku namestništva v Trstu.

Iz proračunskega odseka.

DUNAJ 26. (B.) V nadaljevanju razprave o kapitulju »neposredni davki« je posl. Lupul pozivljaval vlado, sklicuje se na bedo prebivalstva na deželi in na težave, s katerimi je spojeno plačevanje davkov v spomladi in v poletnih mesecih, naj iztirjavanje davkov za oba prva kvartala leta do tretjega, oziroma četrtega kvartala zaustavi brez vsake obveze za kako večje plačilo. Posl. Herold je govoril o potrebi davčne reforme, tako, da se izvestni ekspanzivni davki odkažejo kraljestvom in deželam ter je govoril zahteval jednotnost in reformo v iztirjevanju zemljiškega davka primerno razmeram prebivalstva na deželi.

Seja traja dalje.

Iz ogerske zbornice.

BUDIMPEŠTA 26. (B.) Zbornica je nadaljevala adrešno razpravo, poslanec Giurković je odbijal napade poslance Bartha na hrvatske razmere. Ti napadi da morejo veljati le glede hrvatske opozicije, kajti večina, katero v ogerski zbornici zastopajo on in tovariši, kaže vsikdar svojo udanost za Ogorsko. (Pohvala.) Mi bi mislili, da ravno v tej madjarski polivali je izražena najstrožja obsodba politike hrvatskih vladinovev. Op. ur.).

Vihar.

NEW-YORK 25. (B.) »Reuterjeva« pisarna javlja: Mej viharjem, ki je razsajal tu, a se sedaj polegel, je bilo vrženih na suho na stotine ladij, večinoma malih. Mnogo hiš je vihar razkril in je tudi drugače napravil mnogo škode na obali. Ko ste bili neki dve barki vrženi na suho, je petero oseb utonilo.

Shod socialistov razpuščen.

LVOV 26. (B.) Včeraj se je vršil tu shod socialistnih demokratov, na katerem so poročali o vspehu strankinega kongresa na Dnaju. Ker so nekateri govorniki, v nasprotstvu z določenim dnevnim redom, hudo napadali prusko justico radi obsodeb, ki jih je deželno sodišče v Gnezm izreklo v procesu radi šolskih otrok, je izjavil vladni zastopnik, da je shod razpuščen. Udeležniki shoda so potem odšli v skupinah proti nemškemu konzulatu, z njih je policija razpršila, še predno so prišli tjakaj.

Stanje Tolstega.

PETROGRAD 25. (B.) Glasom neke depeše iz Jalte je stanje grofa Tolstega obrnilo nekoliko na bolje, tako, da sedaj ne vzbuja skrbi. Mrzlični napadi in bolečine so ponehale.

Prvo primorsko podjetje za razpošiljanje in prevažanje pobištva

Rudolf Exner

Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst.

Telefon 847.

Specijalno bavljenje za inmagaciniranje pobištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na najboljši način in po zmernih cenah. Nakladanje in prevažanje pobištva po železnici in morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše konstrukcije.

Sprejemanje posameznih kovčkov, zabojev, odbojev itd. za inmagaciniranje.

Sprejemajo se pošiljave vsake vrste in kamor si bodi.

V najem se odda

hiša in kréma z velikim hlevom, ležeča v Lokvi ob skladownej cesti, eventualno nekoliko zemljišča. Več se poizve pri upravi »Edinosti«.

Tehnični urad.

Ustanovljeno 1877.

Zaloga strojev in železja.

SCHNABL & Co. - TRST

Via delle Poste vecchie (vogal Via Vienna).

Glavni zastop železja in tovarniških strojev.

Naprava obrtnih podjedb vsake vrste.

Inštalacija strojev in parnih kotlov.

Motori na plin, bencin in petrolej sestava »Otto.« Motori na plin in vodno moč. Naprave električne luči. Napeljave električne moči. Vodne naprave itd. Naprave za centralno kurjavo in ventilacijo. Naprave kopališč, klosetov itd.

Zaloga cevij za vodo, plin in par.

Materijal za stavbišče.

Stroji vseh vrst. Vodne sesalke vseh sestavov. Odrji za stroje in kotle. Pripadki. Kovine. Predmeti od gome. Železe traverse in kolesa. Cement »Portland« in »Romano«. Olja za kolesa in masti.

In v obče vsi predmeti za obrtna podjetja.

Tvrdba je izvršila dosedaj nad 200 obrtnih naprav, med kojimi:

- 12 žag za obdelovanje lesa in pripravljane dog.
- 36 vodnih napeljav.
- 17 tiskarn in kamnotiskarn.
- 13 mehaničnih delavnic.
- 31 podjetij za čiščenje in pečenje kave.
- 7 naprav za izdelovanje praha proti mrčesom in drog.
- 16 naprav za kurjenje z gorko vodo in parom.
- 12 sladličarn, pekarn, tovarn za biškot in konfete.
- 32 napeljav električne luči.

Kakor tudi: Tovarne za kože, Tovarne za obleko itd. Perilnice, Predilnice, Tovarne za parafin in cerezin, »sardine,

Mline, Podjetja za napravljane soli, Tovarne za delati zamaške, Stiskalnice olja, Naprave za vodno silo, Tovarne za šumeče vode, Distilerije, Podjetja za čiščenje in nakladanje žita.

V ta namen je bilo postavljenih: 151 motorjev na plin in petrolej in 65 parnih strojev

Pekarna in sladličarna

Jakob Jurca

TRST. — Molin a vento št. 1

Priporoča svoj 3 krat na dan zveži kruh, vsakovrstne najfinejše sladčice, nadalje fina vina v buteljkah in moko v velikem izboru. Postrežba hitra in točna na dom.

Švicarska urarska obrt.

Samo 16 K.

Naznanjamo vsem večakom, častnikom poštarnim, železniškim in redarskim uradnikom kakor tudi vsakomur ki rabi dobro uro, da smo oprežili edino razprodajo novoizdane originalne genfske 14-karatne remont. ure zlatega elektro-plaque, »sestav glashütte«. Te ure imajo protimagnetične precizis ki urni stroj so najtančnejše regulirane in preskušene in dajamo za vsako uro 3-letno pismono jamstvo. Okrov ki je sestavljen od treh odskočnih pokrovčkov, je moderno in krasno izdelan ter napravljen iz novo iznajdene ameriške goldinske kovine ter prekrit s 14-karat. zlatom, tako, da je podoben čistemu zlatu, in vsaki uro ne morejo razločevati od prave ure, ki velja 200 kron. Edina ura na svetu, katera ne zgubi nikoli zlatega lica. Sprejeli smo v 6 mesecih 10.000 dodatnih naročb in okoli 3000 polvalnih pisem. Cena uri za gospode ali dame le 16 kron poštarna in kolnina prostu. Vsaki uri je brezplačno pridejam mošnjček od usnja. Krasne in moderne veržice od zlatega plague za gospode ali dame (tudi ovrtnjice) po 3. — 5. — in 8. — K. Ako ura ne ugaja, se sprejme nazaj vsled česar se nima nobenega rizika. Razpošiljanje po poštne povzetju ali predplačilu.

Naročbe je pošiljati na **Razpošiljanje ur „Chronos Basel (Švica)“**. Za pisma v Švico je staviti znamko za 25 stot., na dopisnice 10 stot.

Novo tržasko pogrebno podjetje

Piazza della Legna 4.

vsakovrstne pogrebe po najzmernejših cenah

Podjetje ima v zalogi bogat izbor vencev in drugih mrtvaških predmetov. Opozarja se slavno občinstvo, da ne zamena našega naslova (Piazza della Legna št. 4) z namišljenimi agenti za pogrebe, ki so bili že davno odpuščeni od našega podjetja.

Konservatorist

želi podučevati klavir in teorijo v slovenskem, češkem, laškem in nemškem jeziku. Naslov: Via Stadion št. 19. I. nadstr.

Ste li gluhi??

Vsaka vrst gluhosti in slabega sluha se ozdravi z našo novo iznajdbo. Samo gluhojeni so neozdravljivi. Šumenje v ušesih, preneha takoj. Opišiti Vaš slučaj. Preiskovanja in navodila brezplačna. Vsaki se zmore z malimi troški doma sam ozdraviti.

Internationalni zavod za zdravljenje ušes. 596 La Salle Ave., Chicago, Ill.

Odlikovan z dvema zlatimi in bro-

nastimi kolajnami

FRAN HLAVATY

ulica Giulia št. 1/A.

Obuvala po angležkem in francoskem vzorcu izdeluje po meri cenj. damam in gospodom kakor tudi za otroke. Delo okusno in trpežno.

Popravljanje starega obuvala.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla; velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene pipe iz najboljše tisočega lesa z gobo ali druge zboje.

Proti

kašlju in kataru

kakor tudi proti

- - hripi (influenca) - -

naj se uporabljajo edino le

katramne pastilje Ravasini

skatljica po 80 stotink.

Proti

zagrljenju in grlobolu

se priporočajo

Ravasinijeve pastilje

od ogolunjene sladke škorje

skatljica po 60 stotink.

Vdobja se v

LEKARNI RAVASINI

v Trstu, Piazza della Stazione št. 3.

kakor tudi v lekarni Piccola, Jeroniti, Luciani, Viti & Vardalasso; v Reki: lekarna Prodan; v Gorici: lekarna Cristofaletti in Pontoni.

Konrad Jacopich trgovec z jedilnim

blagom v Trstu, Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, navadnega in najfinejšega olja, najfinejše testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsu itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Ceniki franko.

Delavnica za popraviljanje vsakovrstnih strojev, motorjev na plin in brizgalnic vseh vrst. Kovaska delavnica. Alojzij Schromeck & C. v Trstu, ulica Belvedere št. 9.

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.

Salarini. Ponte della Fabbra št. 2, vogal ulice »Torrente«. Podružnica »Alla città di Londra« z najfinejšimi izdelki v ulici Poste nove 3 (Brunerjeva hiša). Zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke. Velik izbor oblek za moške od g. 6.50 do 24, za dečke od g. 4. do 12. suknene jope v velikem izboru od gld. 3. do 8. zimске močne in podšite jope z ovrtnikom od astrahana od gld. 5 — 14, ravno take podšite s kožuhovino po gld. 12. — Površne suknje v velikem izboru od gld. 18 — 32. Jopice za dečke v raznih oblikah in barvah, volnene hlače od gld. 2.50 — 4.50, finejše od gld. 5 — 9. Velik izbor oblek za otroke in dečke od 3 — 12 let od gld. 2.50 — 10. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moškega (zlojdeva koža) za delavce izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu.

Črtane močne srajce za delavce gld. 1.20. Velika zaloga snovij za moške obleke na meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovi z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah. V podružnici v ulici Poste nove se sprejemajo izdelovanja obleke po meri ter se še posebno vdobiva vsake vrste oblek v raznih risanicah in merah za moške in dečke.

Remeljni v velikem izboru, bukove debla orehovina, jelovina, trd les vsake vrste, dogice za parkete, bukovina, jelovi podovi, držala za stopnice.

Cene zmerne.

Viktor Miklavez

v Trstu Via Fonderia št. 10.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega. — Najfineje testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franko.

Priporoča se pri najsolidnejšem delu in o zmernih cenah.

Važno za vsakega!

Razprodaja!

Po nečuvno nizki ceni se dobi za samo

2 gl. 95 nč.

krasna garnitura ob-

stoječa iz

14 krasnih drago-

cenih predmetov

in sicer:

- 1 ura od niklja, Anker remont. (na željo tudi posrebr.) z lepo razrezljanim pokrovom, točno urejena s 3 letnim jamstvom in skatljico.
- 1 krasna goldin ali nikljasta okropna veržica s privesom. Pariški sistem.
- 1 goldin igla. za kravate z imitir. briljanti.
- 1 par gumbov za manšete, znamka »Garantie«.
- 1 garnitura (5 komadov) gumbov za srajce in ovrtnike.
- 1 par uhanov iz pristnega srebra, uradne puncir.
- 1 goldin prstan s krasnim kamenom.
- 1 žepno ogledalo v etvilju.

Vseh 14 krasnih in vrednostnih predmetov z uro Anker-Remont. vred pošilja le za 2 gld. 95 nč. s povzetjem ali po naprej poslanem denarju, trvdka

BRÜDER HURVIZ

Krakovo - Stradom 17. - Krakovo

Neodgovarajoče sprejemem v 8 dneh nazaj in povrnen denar, vsled česar nima kupec nikakega rizika. Bogato ilustrovani cenik raznovrstnih dragocenosti brezplačno in franko.

Razprodajalci in agenti se sprejemajo.

Vsak kupec vdobi v dar brezplačno krasen žepni album s 15 razglednicami mesta Krakovo.

KADILCI!
ZAHTEVAJTE POVSOD
CIGARETNE PAPIRČKE
V KORIST DRUŽBI SV. CIRILA IN METODA
KATERI SO NAJBOUŠI OD VSEH DRUGIH
GLAVNA ZALOGA
JOS. ŠTOKA-TRST